ƏR ÇYZINIŊ PЬROLETARЬJATЬ, BIRIGINDER!

SATSЬJALDЬ
СЬФЬS

Qazaqьstan Kyn сьqьs Oвьlьstьq kəs p kenesinin çəne Semej qalalьq

Partьja, Keŋes Kəmijtetteri men partьja, keŋes kəmijtetinin kəzeti

№ 49 (135)

15-əgys

1932-çьl

kyn ara сьqadь

Çazьluv вəsi

12 ajqa . . . 8 som
6 „ . . . 4 „
3 „ . . . 2 „

Çeke sanь 5 tijin

Birinci çьl сьquvь

Basqarma adirisi
г. Семипалатинск
ул. М. Горького № 33
telepon
Redəktirdiki 1-33
Orьnbasarь 4-97

Газетное отделение
Семипалатинской
Центральной Библиотеки
им. Н. В. Гоголя

Bygingi sanda

Egin сьqьnьna qarsь вəlcевekce kyrese bilejik. (1-вet)
Keŋester odaqьnda (1- вet)
Oraq navqanь. (1- вet)
Alqacqь çartь çьlda əndiris çosparьnьŋ orьndaluvь (2- вette)
10- Çьl tuvqandardь əsker qatarьna (2- вette)
Caqьruv tuvralь (2- вette)

Egin сьqьnь men вəlcевekce kyrese bilejik.

Partьja men ykimet вolьp eginniŋ сьqьnь men kyresyv çəninde tyrli qarar qavlь сьqarьp otьr. Bir dənnen mьŋdaqan вut astьq вolmaqcь, eger вir tyjir dəndi çoqaltsaq, mьŋdaqan вut astьq çoqaltqan вolamьz.

Bir dən ycin kyresyv astьq ycin kyres вolqandьqtan, partьja ykimet egin сьqьnь men ajanвaj kyresyvdi qalьŋ kəpciliktiktiŋ aldьna qojьp otьr.

Өtken çьlqь kemcilikti eske ala otьrьp, ol kemcilikti eske ala otьrьp, ol kemcilikter qajtalamav ycin tьrьsuv вygingi taŋdaqь kyrdeli mindet.

Өtken çьlь Pavьladar avdanьnda egin сьqьmь 20-25 pursent вolqan. Egindi təkвej, cəcpaj, oraq navqanьn вəlcевekce ujьmdastьra вilyvimiz kerek. Barlьq qoldaqь вar kycimizdi retep əz orьnьna qoja вilyvimizge вajlanьstь. Birijgadiler di əz orьnьna qojuv men qatar, olardь oraq navqanь вitkence вelgilengen çumьsьnda вoluv kerek.

Orьlqan egindi keciktirmej der kezinde вastьruv, çəne oraq вasьnda вaqьlav çumьsьn kyсejtyv kerek.

Çoqarьdaqь ajtьlqan isterdi çolqa qojaвilsek, mьŋdaqan вut astьqqa ije вolmaqсьmьz вul ylken taвьs. Bul taвьstьŋ arqasьnda qalqozdьŋ ujьmdastьruvcaruvacьlьqьn is çyzinde ьŋqajtamьz Keŋes, qalqoz savdasьn kyсejtemiz. Qalqoz, keŋes savdasьn kyсejtyv men çumьsь qalqozcьlar kəpciliginiŋ turmьsьn tyzejmiz.

Bul çənde сьqьs Qazaqьstan oвьlьsьnьŋ əzirgi ajaq alьsь ajtaqalqandaj emes. Soŋqь kezde çergilikti orьndardan tysken qaвarlarqa qaraqanda, вir nece avdandarьmьz oraq navqanьna dajarlьq pen kirispegendigin kəremiz Өskemen, Zirən, Camanajqa avdandarьnьŋ dajarlьqь вolmaqan. Oraqqa kirisken kynde qana kycimiz çetkiliksiz dep otьr.

Avdandьq partьja kəmijtteri dajьndьqtь kyni вurьn istemegen вul avdandarda egin сьqьnь men kyresyvdi caqьlap çolqa qojmaqan. Egin сьqьnь men kyresyv çənindegi ortalьq, əlkelik oвьlьstьq partьja kəmijtterininiŋ pilenymiderinin qavlь qararlarьnьŋ qalqozcьlar kəpciligine keŋildegidej çetkize almaj otьr. Sondьqtan egin сьqьnьmen kyresyvdi partьja men ykimet ajtqandaj çolqa qoja вilyv, avdandьq partьja keŋes, kəsipci, kəmasmol qalqoz, sьrqoz kəpcilik ujьmdarьnьŋ вul mindeti.

Egindi təkвej-cəcpaj çьnap aluv kerek. Bul çənde əlkelik, oвьlьstьq partьja kəmijtetterinin 2-4-pilenym qavlьlarьn вulçьtвaj iske asьruv kerek „egindi сьqьnsьz çьjnap aluv вirijgədi əzinin is istegen çumьsьna çavaptь вaqьlavcь вolsьn“ (pilenym qavlьsьnan).

Bul ulь mindetti orьndaqan orьndamaqandьqьn qaraj вaqa вergende вir qana avdandьq partьja ujьmdarьna emes; вarlьq keŋes kəsipci Kəmsamol kəpcilik ujьmdarьnada вaqa вerilmek.

Kəmuvnes partьjasь əzinin çol вascьlьqьn təŋkeristiŋ tyrli dəvirinde, sol dəvirdiŋ çəj çaqdajьna aldьnda turqan kyrdeli mindetine qaraj, kycin avdara вilgen. Olaj вolsa, əzirgi Qazaqьstan сьqьs oвьlьsьndaqь partьja ujьmdarьnьŋ aldьnda turqan kyrdeli mindeti-egin navqanьn orьndap, ykimetke tapsьratьn astьqьn вergennen kejin, qalqozcьlar qolьndaqь (icip çevinen artьlqan) astьq pen keŋes qaldoz вazarьn kyсejtyvimiz kerek.

Bul çumьstarqa вarlьq partьja keŋes qalqozcьlar kəpciliginin pikirin avdara вilyvimiz kerek. Qalqozcьlarqa avanьs вeryv çumьsьn çolqa qojuv kerev. Qalqozcьlarqa avanьs вeryv çumьs eŋвek kyni, eŋвektiŋ san sapasьna qaraj, əsirese egin çьjhav, astьq çosparьn tez orьndavьna qaraj вolsьn.

Avanьstь kezinde вere вilyvdiŋ zor maŋьzь вar. Sondьqtan çergilikti partьja, keŋes, kəpcilik ujьmdarь tysine вilyv kerek. Kej вir avdandardan tyskenqaвarlarqa qaraqanda qalqozcьlar arasьnda astьqtь вet aldь ьsьrap qьp icip çatьr dəvciler az emes; вul kemciliktertez çojьluv kerek.

Partьja, keŋes ujьmdarьnьŋ mindeti oraqcьlardьŋ çatatьn asqana, cəj icetin çerlerin dajьndav kerek. Dem alьs kezderinde oraqcьlar arasьnda kəpcilik isterin çolqa qojuvlarь kerek. Kijno, ojьn taqь вasqalar вoluvь kerek.

Bul çumьstarqa вaqa вermevciler men ajanвaj kyres acuv kerek sajasьj aqartuv çumьstarьn çolqa qojuv arqasьnda zor taвьsqa çetemiz ol ycin sajasьj mədenij aqartuv isterinçolqa qoja вilyv kerek. Oraq navqanьn orьndav kəptiŋ qol kycinə вajlanьstь. Sondьqtan kəpcilik ьntasьn oraq navqanьna avdaruv ycin qalqozcьlardь tysindiryv kerek, ol sajasьj aqartuv isterin çolda qojuv arqьlь вolmaq. Munь çergilikti partьja keŋes kəmsamol kəsipci ujьmdarь tysine вilyvleri qaçet.

Sajasьj aqartuv isterin caruvacьlьq navqandarьna вajlanьstьruv kerek. Sajasьj caruvacьlьq navqanpardьŋ çemisti çemjssiz вoluvьna sajasьj aqartuv çəne partьja kəpcilik çumьstarьn çolqa qojьluvqojьluvьna вajanьstь.

Oвьlьstьq kezet вasqarmasь „paravda“ пьŋ yndevi вojьnca egin сьqьnьna qarsь 10 kyndik attanьs qьp otьr. Avdandьq kezetter çəne вaspa sez ekpindileri 10 kyndik egin сьqьnьna qarsь attanьsqa вolsene qatьsuvlarь kerek.

Baspa sez attanьsьnьŋ maqsьtь çoqarьda kersetilgen kemcilikti tez çojьp egindi ьsьrapsьz çьjnap aluv. Bul çəndegi ykimettin qavlь qararlarьn вulçьtвaj turmьsqa asьruv negizgi mindet. Avdandьq kəzet вasqarmalarь qalqoz-sapqoz çanьnan вaspa sez ekpindilerin ujьmdastьrьp eŋвekci çəne caruvalar men qalqozcьlardьŋ sana sezimin keŋejtip egin сьqьmьn çojuvqa pikirlerin avdaruv tijis. Avdandьq kəzetter „pьravda“ kəzettinin yndevine qosьluv men вirge вaspa sez attanьsьnьŋ aldьnda turqan irimaseleierdi orьndavqa вalcевekce kirisse partьja çolьn iske asьrqan вoladь.

Kəzet вasqarmalarь astьq navqanьn ujьmdastьruvcьsь astьq dajarlajtьn orьndarmen olardьŋ qьzmetkerlerinin kemcilgin tezinen kərsettp otьruvcь qozqav saluvcь вoluvlarь kerek.

Səz qortьsьnda mьnanь ajtamьz; вizdiŋ oвьlьsta oraq navqanьna çappaj kirise вastaqan kəpcilik ujьmdarьnьŋ mindeti oвьlьstaqь вolьp çatqan kemcilikti tez çojuv ycin qoldaqь вarlьq kycti əz orьnьna qojuv kerek. Birijgədiler turaqtь çəne əz orьnьnda вolsьn egindi çьjnap aluv kezinde sol isterdi вaqьlav çumьsьn kyсejtyv kerek. Qalqozcьlarqa вeriletin avanьs əlkelik oвьlьstьq partьja kəmijtetteri men qalqoz sentirdiŋ вergen çova nusqavь вojьnca вerilyvleri kerek. Oraqcьlardьŋ egin вasьndaqь azьq-tylikteri cajlarьn ujьmdastьrьp sajasьj-aqartuv çumьstarьn kəpcilik arasьnda çyrgizip eginniŋ ьsьrap сьqьnь men kyresyv çənindegi 10 kyndik вaspa sez attanьsьna сьqьr kəpcilikti вul çumьstьŋ ajnalasьna ujьmdastьra вilyv kerek.

Barlьq astьq dajarlajtьn orьndardьŋ çumьstarьn çandandьrьp isterin tyzyv çolqa qojuv kerek.

Çoqarьdaqь ajtьlqan mindetterdi orьndaj вilsek astьq dajarlav navqanьna вalcевekce kyreskeń вolamьz.

Egindi Kezinde orьp çьjnavqa

Balcевekce kirisip, qarqьndь ydetejik

Bir tyjir dən cəcilip təgilmej, egin сьqьnьn ajavsьz aerьqsa kyres acьlsьn

Сьqьs Qazaqьstan oвьlьsьndaqь egin çьjnav navqanьnьŋ вarьsь tuvralь oвьlьstьq çer вəliminiŋ 1932-çьlь 5-əgystegi

məlimeti

	Avdan attarь	Kyzgi egis: Oвlatьn egistin kelemi kektir esebi men sapqozdь qos paqanda	capqan pursenti	ujip, çьjnaqan pyrsent	вastьrqanь sentiner	Çazqь egis: orьlatьn egistin kelemi kektis esebi men sapqozdь qos paqanda	Capqan pursenti	Ujip çьjqan pursenti	Bastьrьlqan sentiner
1.	Bel-aqac	1540	99	40	1548	56488	18	11	1949
2.	Besqaraqaj	628	70	100	442	21250	5	49	136
3.	Çarma	922	66	14	286	24559	38	26	1999
4.	Zajsan	612	32	—	—	11749	—	—	—
5.	Kəkpekti	—	—	—	—	24595	18	9	1038
6.	Kyrcim	880	6	—	—	24554	1,1	59	497
7.	Pavьladar	44	72	—	—	52990	6	—	58
8.	Rijdir	129	33	—	—	—	—	—	—
9.	Əskemen	11515	80	9	2706	55350	14	—	—
10.	Suruvpa	—	—	—	—	64213	9	14	414
11.	Camanajqa	8456	94	20	8793	47775	32	11	812
	Barlьqь:	24726	82	17	13775	383523	15	13	6903

Өktəвir astьq sapqozь 12,076 kektir çazqь egis çosparьnan orqanь 2638 kektir munьŋ icinde kamвajьn men orьp çьjnaqanь 930 kektir.

Sivijnaвottires 5273 kektir çosparьnьŋ 776 kektirin orьp 14 pursent orьndadь.

Ьskataвot tires 8298 kektir çosparьnan 1975 kektir egin ordь. Cəmelengeni 1132 kektir вavlanqanь 151 kektir. Bastьrьlqanь 190 sentner.

Pavьladar avdanьnьŋ qalqozdarь egis oraqьna kirise вastadь

Pavьdar avdanьnьŋ. Qalqozdarь 2- вalcaвektik piceŋ çosparьn erte вitirgen qalqozdarь əzderiniŋ вalcевektik qarqьnьnьŋ arasьnda egis oraqьna kirise вastap agys ajьnьŋ вirinci вes kyndiginde mьna qalqozdar təmendegi turde egisin ora вastadь; „Kirasьnьj luc“ qalqozь вijdajdan 200 gektir, „44 devijzija“ kamunasь 256 gektir „Rot pane“ вijdajdan 704 gektir kek najzadan 165 gektir, „Pyt satsьjalijzim 78 kektir. „Eŋвek“ 60 gektir „Çaŋa tilek“ 52 gektar, „Çaŋa ekpin“ 50 gektir „Kedej вirlik“ qalqozь 3 gektir orqan.

Qalaqa вirinci qьzьl aвoz keldi.

Avdandaqь вirinci вes çьldьqtьŋ 4-qortьndь çьlьndaqь əzinin at salьsuvdaqь mindetin orьndav maqsatь men вьjьlqь astьq dajьndavdьŋ avьl caruvacьlьqьn ərkendetyvde əte maŋьzdь ekenin eske alьp „Krasnьj luc“ qalqozь qьzьl aвoz вen 19, sentiner 47 kijlo astьqьn əkep ykimet orьnьna tapsьrdь. Budan вьlajda вalcевektik 3-egisinen вirtyjr astьqtь orьnsьz cacвaj mindetti çosparьn merzimdi syregin de orьndap, qalqoz savdasьn ərkendetyvge at salьsuvqa sertin вerdi.

Zom.

Egin orqan çeke caruva dajьn emes.

Osь çьlь вirьŋqaj caruva salьqьnьŋ esevi вojьnca avdandaqь 395 yj çeke caruvada; 832 çumьsqa çarajtьn adam, 279 kyc kəlik вar. Bьjьlqь salqan egini 651 kektir. Bulardьŋ aldьmьzda turqan ulь mindeti egin oraqь, astьq dajьndav navqanьnan ec вir qaвarь çoq. Olardь, əz ara ujьmdastьrьp, ygit, tysinik, kəpcilik çumьstarьda вolqan çoq. Avdandьq çer вəlimi вul çənde ec nərse istemej qarap otьr.

Endigi çerde avdandьq çer вəlimi çeke caruvalar arasьndaqь çumьstь durьs ujьmdastьrьp, egin oraqь, astьq dajьndav navqandarьna çьjraq kirissin.

Qalqozdar egin oraqьnda astьqtьŋ ьsьrap вoluvь ycin kyrese вilsin.

Məlimetci.

Urьlar ustalьp çazasь вerilsin.

Besqaraqaj. Begen „Teŋdik“ qalqozь egindi cəcвaj durьs çьjnap aluv çenindegi ykimet pen partьjanьŋ qavlь qarar derektipterin eskermej otьr. Sonьŋ saldarьnan eginge urlьq aralasьp вerekesin alьp вaradь. Buqan çergilikti orьndar ic nərse istegen çoq.

Tijisti orьndar mьnanь tez qьrьna alьp tьjuv salsьn.

Tiken.

Oraqqa „Babotnek“ qalqozьndaj dajьndalьŋdar

Bel-aqac Qьzьl avьlьndaqь „Bəвetnek“ qalqozь 3-вalcевektik çazqь egisti syreginen вurьn orьnd p, 100 som вəjge alьp edi.

Picen çьjnav çumьsьnda вasqa qalqozdardan вurьn orьndap сьqtь.

Endi oraqqa dajьndalьp egin çьjnavdьŋ çosparьn çasap otьr Çospar вojьnca вarlьq eginin 8-əgyske dejin orьp, 12-əgyske dejin qьrman вasьna yjip aimaq. Sonan 20-əgyske dejin вastьrьp, əzderine mindettendirilgen çospardь вasqaardanвurьn orьndamaq. Onь men qaвat tuqьm qorlarь qalqoz savdasь icermendik, astьqtarьnda çosparlap otьr. Syjtip вasqa qalqozdarqa ylgi kərsetip qatarьna corьradь.

Erintaj.

Kəlijnin qalqozь qarqьnьŋa qarqьn qos!

Zajsan. 5-avьl keŋesindegi «Kəlijnin“ qalqozь 20-yjilge cejin 979 kektir cəp captь. Yjilgeni 94 maja 3500 cəme(kəвe) picen caвuv çumьsьnda 50 kəlik, 25 çumьsь 11 cəp məcijnesi 4 tьrnavьc yzilmej çyrip turadь. Navqan вastalqannan вeri 912 tonna cəp capqan eken soŋqь kezde qarqьndь kəterip iske çumьla satsьjaldь вəseke men kirip edi 3 kyn icinde 294 tonna cəp captь. Əldeвolsada picen caвuv çumьsьndaqь kemciligin tez çojьp qarqьndь вudanda gəri kyсejtsin.

Temic.

„Qьzьl talap“ qalqozьnьŋ qьjmьl təvir.

Zajsan. 3-avьl keŋesindegi „qьzьl talap“ qalqozь yjildiŋ 20-ьnda picen caвuv çosparьn 51 pursent orьndadь. Qalqozcьnьŋ kəpciligi egin men otьrьqcьlandьruv çumьsьnda. Sondada cəp caвuvь mezgilinde orьndavqa qalqozcьlar ekpindi kisip otьr.

Temic.

5-əgyske cejin 112 kektir egin orьptь.

Ulan-avdanь 75 pursent qalqozdanqan avdan. Bьjьl çazqь egisti 100 pursent orьndap, 22 mьŋ kektir egin saldь. Munьŋ icinde çeke caruvalardьŋ salqanь 651 kektir. Basqasьn ujьmdasqan caruvalar salьp otьr. Egistiŋ сьqьsь ortaca.

Qalqozdardьŋ oraqqa dajьndьqь.

Avdandaqь astьq dajьndav punkitiniŋ məlimeti вojьnca astьq salatьn ьdьstan 5-əgyske dejin dajьndalqanь-2071 qap, 160 çəcik. (eki avьl keŋesinen məlimet tyspegen) вularqa məlcer men 2250 sentiner astьq sьjadь. Astьq təgetin orьndar Өskemen, Donьskij, Guvsijnə piristenderi. Budan вasqa çavьn cəcin вop çol вuzьlqanda təge turatьn, ər qalqozdьŋ əzinde astьq pykenderi вar. Barlьq avьl-keŋesindegi 37 qalqozdь əzderinin ьŋqajьnda(çer oramdьlьqьna) qaraj, sol astьq təgetin piristenge вəlingen. Ol piristenderde qalqozdьŋ əz vəkilderi вar.

Orьnqa, вastьrьlqan astьqtь tasuvqa, qalqozdarda kəlik adam kyci çetkilikti, вiraq вastьratьn məcijne çaqь çetkiliksiz.

Ortalьq, əlkelik partьja kəmijtetterinin qavlь qararlarьn qalьŋ qalqozcьlar ortasьnda çete talqьlap, əвden tysindiryv ycin вurьnqь yvəkilderde вasqa astьq dajьndav punkiti 7-yvəkil сьqardь.

Avdanda; astьq dajdndav, oraqqa dajьndьq tuvralь 5-əgysten вastap 25-kisilik 10 kyndik kyris acьlmaq.

Qalqozdardьŋ aldь egin oraqьna сьqtь. 5-əgyske dejin 112 kektir egin orqan.

Keŋester odaqьnda

Savda çumьsьna arnalьp вirijgədi qurьlqan

Məskev. (tass) Sijnelnijkəpiskij avdandaqь (Y.S.SR) вir sьpьra qalqozdar qalqoz savdasьn ekpindi tyrde ujьmdastьruvdьŋ ylgisin kərsetip otьr. «9-qьjnuvar“ atьndaqь qalqoz ekpindi qalqozcьlardan ədejilep вirijgədi qurqan. Bular ynemi avьl-caruvacьlьq azьq tylikterin satuv çumьsьnda вolmaq. Satarman azьq tylikter savdegerdiŋ qolьna tysip ketвevi ycin вul qalqoz sijnelnij kəp ьstansasьndaqa depo men cart çasasьp, çumьscьlarqa oвьs çetkizip вermek вolqan. Depo çumьscьlarь əz tusьnan cəp (qamqorlьq) iretinde qalqozdьŋ qural-sajmandarьn tyzetip вermek вolqan.

Beriqnə-pəlen avdanьndaqь «kedej əmiri“ qalqozь savdanь keŋ tyrde ərkendetyv arqasьnda ətken çьlqь вorьsьnьŋ вir sьpьrasьn təlep вitirgen. Qalqozcьlardьŋ eŋвek kynderinin esebine avanьs вergen. «Pьroletarij» qalqozь azьq zattarьn вazarqa aparuvdьŋ çenge qojuvь arqasьnda yjil ajьnьŋ alqacqь çartьsьnda 10 mьŋ somdьq oвьs, syt, et satqan.

Bul qalqoz tysken aqcanьŋ 700 somьn egin вasatьn məcijneniŋ tyzetyvine вergen. Qьzьl вurьs, вalalar вaqcasьn ujьmdastьrqan.

Cəpti ekinci iret caвuvqa kiristi.

Məskev. Yjil ajьndaqь çerdiŋ dьmqьl вoluvь arqasьnda soltystik Karkazda caвьlqan çerlerge cəp tez сьqьp, ekinci iret caвuvqa kelgen. Matвej-Qorqan tijqoretiskij qalqozdarь caвьndьq çerlerdi ekinci iret caвuvqa kirisken. Daqьstanda yc kyn icinde 155 mьŋ gektar cəp caвьlqan.

Zajьmdь ojdaqьdaj taratqan darqa odaqtьq kəsipcirer keŋesiniŋ qьzьl tuvь вerilmek.

Məskev. (tass) avьldьq çerlerde zajьmqa çazьluv çumьsь nacar. Odaqtьq aqca kəmeseretinin 25 yjilge dejingi məlimeti вojьnca qalqozcьlar men çeke caruvalьr arasьnda 327,4 mylijen somnьn zajьmь (jakij çospardьŋ 42,1 pursenti) taratьlqan. Əsirese egin ci mal əsiryvci sapqozdardьŋ M. T. S. вatьraqtar sajəzinin artta qaluvlarь əte orьnsьz. Odaqtьq kəsip odaqьnьŋ keŋesi M.T ьstar men sapqozdarqa kəcpeli qьzьl tuv вeryvdi ujqarьp otьr. Bul qьzьl tuv avьl caruvacьlьq çumьscьlarь arasьna zajьmdь ylgili tyrde taratqandarьna вerilmek.

Məskev вəlcевekternin təçirijвesin yjreniŋder.

Məskev (Rosta) Məskevdiŋ partьja ujьmdarь partьja kəpcilik çumьsьnьŋ çaŋa tyrin keŋ tyrde çyrgizip, ylken вascьlьq etip otьr. Bavman avdanьnda kəndijdat kyni ətkizilgende вaqcaqa partьjanьŋ ças kandijdattarьnan ete kəp çьjnaqan. Bir sьpьra kəri вəlcевekter, вulardьŋ icinde çoldas Kirestijniskij (sьrtqь ister kəmeseretinin orьnвasarь) partьjanьŋ çumьsь taвь ycin kyresi tuvralь kəp səz ajttь. Kandijdattar da вəlsendi tyrde сьqьp səz səjledi» Məskev вəlcевekterinin təçirijвesin вarlьq çerde pajdalanuv kerek.

Cetkergi elderde 1800 savda orпь acьlmaq.

Məskev (Rosta) avьl-pəsəlkege tavar çetkizyvdi kyсejtyv, tavar avarotьn keŋejtyv çənindegi partьja men ykimet derəktivin orьndav ycin R.S.P.S.R. dьŋ memlekettik savda orпь tavardьŋ çeneltyv, kelyv çumьstarьn вaqьlavdь kyсejtip otьr. Tavardь sorttav tuvralь carttьŋ orьndaluvьn qattь вaqьlap otьr. Өndiris вazьna ynemi əkil вəlip, tavardьŋ esevin, çeneltilyvin tekserip otьrmaq. Memlekettik savda orпь III-toqsanda avьl-pəsəlkelerde, eŋ aldь men cetkergi avdandarda 1800 savda orпь acqalь otьr.

Qaladakəpcilik çumьsь men çьjlьs kynderi.

Ajь kyni.

Qalalьq keŋestiŋ seksijasь. men qalalьq çastar kəmijtetinin вujro çьjlьsь.	1-11-21.
Qalalьq partьja kəmijtetinin вujrosь	2-10-22.
Partьja ujalarьnьŋ вujrosь,	3-13-23.
Qalalьq keŋestiŋ pyrijzijdymi çəne delegattar çьjlьsь	5-16-26
Partьja kyni.	7-17-27.
Qalalьq qara caruva вaqьlav kəmijsijesinin pirijzijdym çьjlьsь.	8-20-28.
Çastar kəmijtetinin вujrosь.	1-8 -21.
Kasamoldar kyni.	16-29-
Partьja oquvь	4-9-14-19-25-
Əskerij kyni	10-20.
Odaq kyni	15-28.

Qalalьq partьja kəmijteti,

Kəmsamol kəpciligi

astьqtь ьsьrapsьz çijipaluv kyresiniŋ aldьŋqь qatarьnda вolsьn.

Oвьlьsьmьzdьŋ вir sьpьra avdandarьnda egindi orьp çьjnav çumьsь вastalьp otьr. Qalqozdarьnьŋ əzinde вygyn вolmasa erteŋ вastaluvь anьq. Çaqьn avdandarьmьzdьŋ вir sьpьra qalqozdarь alqacqь orqan astьqtarьn вasьp ykimet orпьna əkelip tapsьrada вastadь.

Biraqta oraq navqanьnьŋ alqacqь kynderinin təçirijвəsi kəp avdandarьmьzda egisti orьp çьjnav isine dajьndьq keŋildegidej çyrgizilmegenin dəleldep otьr. Is çyzindegi təçirijвeden kəp çerlerimizde astьqtь cəcpaj, təkpej çьjьp aluv kyresinin nacarlьqьn kərip otьrmьz. Astьq pynkitteri, astьq aluv isine сьndap dajьndalmaqan.

Sondьqtan egisti orьp çьjnak çumьsьna dajьndьqtaqь kemcilikterdi tez aranьŋ icinde is ystinde çojuv, astьqtь ьsьrapsьz çьjьp aluv kyresine çappaj вəlsene qatьsuv, qalqozcьlar kəpciligi men вykil keŋes çurtcьlьqьnьŋ aldьnda turqan вastь mindettiniŋ вiri вolьp otьr.

Bul çəndegi avьl pəsəlke kəmsamoldarьnьŋ aldьnda turqan mindetter de asa zor. Avьl pəsəlke kəmsamoldarь astьqtь ьsьrapsьz çьjьp aluv kyresinin aldьŋqь qatarьnda вoluvь kerek. Astьqtь cəcpaj, təkpej çьjьp aluv çumьsь men astьq dajьndav isin вajlanьstьra вilyv kerek. Ne qurlьm astьq ьsьrapsьz çьjьlsa, ne qurlьm astьq dajьndav çosparь tez orьndalsa, sol qurlьm qalqozcьlar pajdalь ekendigin kəmsamoldar kəpcilikke tysindire вilyvi kerek. Ystimizdegi çьldьŋ astьq dajьndav çosparь ətken çьlqьdan əlde qajda kəm. Al endi kəp avdandarьmьzda egis сьqьmь вьltьrqьdan əlde qajda çoqarь. Bul astьq dajьndav çosparьn orьndaqannan kejinde qalqozcьlar qolьnda kəp ler çьlqь tuqьmьna icip çemine astьq mol alatьndьqьn azьq tylikten asьrьp keŋes qalqoz вazarьna astьq сьqaruvqada tolьq mymkincilik вarlьqьn dəleldejdi. Munь kəmsamoldar kəpciligi tysine вilyv kerek. Өzderi tysiryv men qana qojmaj qalqozcьlar kəpciligine tegis tysindire вilyvi kerek.

Egindi ьsьrapsьz orьp, çьjьp aluv, sonьŋ arqasьnda вarьp astьq dajьndav çosparьn tez kyniniŋ icinde orьndap сьquv, qalqozda taвьstь durьstap вəlyv çumьstarьn ujьmdastьruv isine, kedergi çasamaqcь вaj qulaqtar əreketi qarsь ygitteri вoluvь sezsiz. Baj-qulaqtardьŋ вul ərekketine, вul çəndegi qarsь ygitterine avьl-pəsəlke kəmsamoldarь der kezinde ajavsьz soqqь вere вilyvi kerek.

Çergilikti ujьmdarьmьzdьŋ вir sьpьrasьnda „ystimizdegi çьlь egis kəleminiŋ 10 вəlektiŋ toqьzьn sapqoz sapqozdarьmьz egip otьr, sondьqtan astьq dajьndav çumьsь вьltьrqьdan çeŋil вolar“ degen qata pikirler вar. Bul sekildi qate pikirlergede ajavsьz soqqь вerilip otьruvь kerek. Qajьtken kyndede çol вerilmevi qaçet.

Kəmsamoldar kəpciligi 17-partьja kənperensesiniŋ keleсektede çeke kezeŋderde satsьjaldь qurьlьsьmьzdьŋ kej вir savda uvcəskelerinde tap tartьsьnьŋ вudanda cijelenise tysyvi mymkin“ degen sajasьj вaqьn este ustavь kerek.

Astьq dajьndav çosparьn mezgilinen вurьn orьndap сьquv egisti cəcpaj təkpej orьp çьjьp aluv çumьsьna вajlanьstь. Egis tolьq ьsьrapsьz çьjьlьp alьnsa astьq dajьndav çosparьnьŋ artьqь men orьndaluvь sezsiz. Munь ətken çьldardьŋ təçirijвesin acьqtan acьq kərsetip otьr. Sondьqtan вygyn taŋdaqь kəmsamoldar kəpciliginiŋ ərekce вiri keŋil вeletin nərsesi osь egisti ьsьrapsьz çьjьp aluv isi вoluvь kerek.

Bul ycin ər вir kəmsamoldar kəmijteti, ər вir uja oraq kezinde kəmsamoldar kəpcilikin durьs orьndь çerine pajdalana вilyvi qaçet. Ər вir вirijgədi izвena icindegi kəmsamoldar astьqtьŋ ьsьrapsьz orьp çьjьluvьn вaqьlavcь вas kəz вolsьn kəmsamoldar kəpciligi orьlqan astьqtьŋ qolma qol çьjьlьp вir caqьnan вasьlьp çatuvьn вastavьc ujьmdastьruvcь вolsьn. Osьlar arqasьnda qьrman вasьnan, oraq ystinde astьqtь ulav, çьrьmdavsterine çol вermev isi qamsьz etilsin.

Astьqtь ьsьrapsьz çьjьp aulv ycin eŋ qьsqa merzimdi syrək icinde orьp çьjьp вitiryv qaçet. Budan вykil keŋes çurtcьlьqь вolьp tegis at salьsatьn вoluv kerek.

Sondьqtan astьqtь orьp çьjnav kezinde satsьjaldь çarьs ekpindilik çumьstarьnьŋ qozqavcьsь, ujьmdastьruvcьsь вolqan kəmsamoldar kəpciliginin aldьnda turqan ərekce maŋьzdь mindetterdiŋ вiri вolьp otьr. Bul çənde вu ran вurьnqь satsьjaldь çarьs ekpindilik çumьstarьnda qь вolьp kelgen kemcilikter oraq kezinde qajtalamajtьn вoluv kerek. Satsьjaldь çarьs çasalqanda çarьsqa tysyvci çaqtardьŋ ne istejtindikteri acьqtan acьq sьjpьrlь tyrde kərsetilip, astьqtь ьsьrapsьz çьjьp aluv ycin istelatin caralarь egis kektirinen qanca astьq almaq вolqandьqtarь ol ycin ne istejtindikteri carьtta tolьq ajtьlsьn. Çarьs carьttarьnьŋ orьndaluvь is ystinde вaqьlanьp otьrьlsьn. Çarьs cartь qalqozcьlar kəpciliginiŋ arasьnda tolьq talqьlanьp вarьp qavьldan Eŋ kem degende вes kynde çarьs cartьnьŋ kəpcilik drasьnda talqьlanьp otьrьlsьn.

(Ajaqь kelesi sanda)

Qazь,

1932-çьldьŋ ʙirinci çarьmьnda

Ɵnerli kəsip çosparьnьŋ orьndaluvь tuvralь

Qazaƣьstannьŋ ɵlkelik partьja kəmijtetiniŋ 1932-çьl 28-yjildegi qavlьs.

Qazaƣьstandaƣь çeke kəsip orьndarьnьŋ ɵnimi ʙьtьrƣь alƣacaƣь çьldaƣьdan arta tursa da 1932-çьldьŋ alƣacaƣь çarьmьnda ɵnerli kəsiptiŋ çumьsь nacar ʙoldь. Rijdirde çarьm çьldьŋ qorƣasьn cьƣaruv çosparь 37 pursent mьrьs konsentьratь çosparь 47,6 pursent, mьs qorьtuv çosparь 48,8 pursent, Qaraƣandьda caqь qazuv çosparь 28,4 pursent munaj cьƣaruv çosparь 83,3 pursent, ʙurƣьlap munaj izdev çosparь Emʙi-neptiniŋ ʙurьnƣь avdandarьnda 61 pursent, Temirde 52,3 pursent. ʙьlƣarь kəsiʙiniŋ çosparь 71 pursent, ton kəsiʙiniki 75,6 pyrsent, ajaq kijimi kəsiʙiniki 72 pursent, əʙzel kəsiʙiniki 85,2 pursent, toqьma kəsiʙiniŋ çosparь 90,4 sursent orьndaldь.

Çospardьŋ orьndaluvьndaƣь san çaƣьndaƣь olqьlьq pen qatar, sapasь, eŋʙektiŋ ɵnimdiligi ɵniminiŋ ɵz ʙaƣasь çeninde de ylken olqьlьq ʙar.

Çospardьŋ orьndaluvьndaƣь san sapasь çenindegi olqьlьqtardьŋ negizgi seʙeʙi: kəsip orьndarьnьŋ kɵʙinde caruvacьlьq teqnijke çenindegi ʙascьlьq nacar Ьstalьn çoldastьŋ altь cartь çetkilikti iske asьrьlmaƣan kɵpcilik arasьndaƣь partьjalьq kəsipcilik çumьs ɵte nacar. Zavьt icindegi çosparlav çumьsь nacar seqtardьŋ çumьsь ʙir ʙiri men yjlestirilmegen ʙajlanьstьrьlmaƣan çospar men aldьn ala remonttav çoq ujьmdastьruv teqnijke çenindegi kemcilikter kɵp ʙul kemcilikterdiŋ kesirinen məcijne-çaʙdьqtьŋ çumьscьlardьŋ çumьssьz qarap turatьn vaqьtь kɵp ʙoladь.

Çumьscьlar çьjnap aluv çumьsь əli ʙolsa ʙeti men ketyvli. ʙirigadilerde ʙykil eŋʙekti ujьmdastьruv çumьsьnda ijesizdiktiŋ tamьrь əli kycti teqnijkelik normьlav çumьsь nacar çolƣa qojьlƣan, çal aqь tɵlevdiŋ çaŋa tyrleri ydemeli izdelnaj aqьnь derʙes tɵlev əli çetkilikti iske asьrьlmaƣan caruvacьlьq esep is çyzinde kəsip orьndarьnьŋ tɵk çoqarƣь ʙuvьndarьnda seqtarda ƣana iske asьrьlƣan ʙirigadilerge çeke çumьscьlarƣa əli çetkizilmegen eŋʙektiŋ satsьjaldь tyrleri (satsьjaldь çarьs ekpindilik) kycejtilmegen çeke ʙasqaruvcьlьq is çyzinde çoq çumьscьlardьŋ enɉener teqnikterdiŋ turmьs mədenijet çyzindegi muqtaçьn ɵtev çumьsь nacar.

Ɵnerli kəsiptegi olqьlьqtardьŋ eŋ ʙastь eŋ negizgi seʙeʙi-osь kemcilikter çana çumьstь çaŋaca istej ʙilmegendik.

Ɵlkelik partьja kəmijteti qavlь qьladь.

1. Kəsip orьndarьnьŋ ʙarlьq derektirlerine mindet e t i l s i n: a) ekinci çarьm çьldьŋ çumьs ɵndiris teqnijkeçospalarь on kyn icinde qajta qaralьp, ʙirinci çarьm çьldaƣь san sapasь çenindegi ol qьlьqtar ekinci çarьm çьlda çojьlƣandaj qьluv qajta çasalsьn; ʙirinci çarьm çьldaƣь ol qьlьqtar aj ajƣa, on-on kynge ʙɵlinip seqterge agiregattarƣa, zaʙojƣa, ʙirigadige, çeke çumьscьƣa çetkizilsin.

Ismendik ydetpeli çospar çasav çumьsь çolƣa qojьlsьn, ʙul çumьs çosparlav isiniŋ negizi ʙoluvƣa tijis.

в) Ɵndiris teqnijke çosparlarьn qajta qaruv men qatar onьŋ negizi men kəsip ornьnьŋ ʙarlьq tɵmengi ʙuvьndarьnda caruvacьlьq esepti iske asьruv kerek, çumьs teqnijkelik, esepti negizinen qajta qurьp, seq, ʙirigadi caruvacьlьq eseʙi tərtiʙine ʙejimdev kerek.

2. Kəsip orьndarьnьŋ derektirleri ne, kəsipc i l i k ujьmdarьna mindet etilsin:

a) Ijesizdiktiŋ ʙarlьq acьq, çasьrьn tyrjerin tajьnʙaj çojuv ycin ken çumьscьlarьnda ʙirijgadilerdi, ʙykil eŋʙek ujьmdastьruv çumьsьn qajta quruvƣa kəzirden kirisilip, ʙul çumьs 20 kyn niŋ icinde ajaqtalsьn.

Çal aqь qurьlsьn ʙir çola qajta quruvƣa tezinen kirisip, teŋgermeniŋ nece tyrin ʙəride negizinen çojьlsьn. Is çyzinde izdelnaj men çumьs istelgen vaqьt ʙir aj icinde ken çumьstarьnda 90 pursentke, ʙajьtuv paʙiriktarьnde 40 pursentke, qorƣasьn men mьs ɵndirisinde 70 pursentke, Emʙi nepitte 60 pur. çetkizilsin.

c) Izdelnajdь keŋejtyv, çalpь iske asьruv men qaʙat, çumьstьŋ negizgi normalarь çospar ʙojьnca qajta qaralьp. qajtadan durьstalьp ç a s a l s ь n, sol durьstalьp çasalƣan normьlar negizi men ekinci çarьm çьltƣa kerek çumьscьlar qajta esepelsin, artьlƣan çumьscьlar eŋʙek ʙɵlimderi arqьlь çaŋa qurьlьs orьndarьna çumьscьlarь çetispejtin ʙasqa kəsip orьndarьna ʙerilsin.

ç) Iri seqterde tərtip-normь ʙujralarь ujьmdastьrьlsьn, ol ʙujralarƣa mamandar, tərtip çumьsьnda ʙolьp ʙilim təçirijʙe alƣan ekpindi çumьscьlar ʙerilip ʙujralardьŋ çumьsь kycejtilsin.

3. Çal aqьnь qajta quruv məselesine kəmʙьjnattarda derektirler ʙas enɉenerler, teqnijke derektirleri seqte seqterdiŋ teqnijke ʙascьlarь, iri agirettarda ʙirijgadilerde mastьrler ondьqtar (desetnikter) çavaptь ʙolsьn.

4. Ɵlkelik partьja kəmijtetiniŋ qьzmetciler ʙɵlimine, iri ɵnerli kəsip kəmeseretiniŋ ɵkili men ʙirge on kyn icinde eŋʙek normьlav qьzmetcilerin dajьndajtьn 9 ajlьq kɵres acuv çoʙasьn çasap, sekiretarьjattьŋ ʙekityvine tapsьruvƣa usьnьs qьlьnsьn.

5. ʙarlьq partьja, kəsipcilik, caruvacьlьq ujьmdarьna kɵpcilik1932 çьldьŋ ɵndiris qaraçat çosparьnorьndav kyresine ujьmdastьruv çumьsьn kycejtyvge, ɵndiris qaraçat çosparьnьŋ sapasьçaƣьnьŋ orьndalьvьna, eŋʙek ɵnimdiligin arttьruv, ɵniminiŋ ɵz ʙaƣasьn kemityv, c i j k i ʙyjimdi otьndь, energijeni, ystemə cьƣьndardь ynemdev çaƣьna ajrьqca keŋil ʙɵlyvge mindet etilsin.

6. Kəsip orьndarьnьŋ ʙarlьq derektirin-, ʙarlьq kəsipcilik ujьmdarьna çumьscьlardьŋ enɉener t e q n i j kterin turmьs-mədenijet muqtaçьn ɵtev çenindegi ʙelgilegen caralardь ʙulçьtpaj iske asьrьp, ekpindilergeis çyzinde artьqca qarasьluvьn ajrьqca qamtamasьz etyvge kəperetseniŋ azьqtylik çaʙdьqь mekemeleriniŋ asqanalardьŋ nan pisiretin ɵrьndardьŋ çana ʙasqalarьnьŋ çumьsьn çurtcьlьq ʙolьp is çyzinde ʙaqьlap otьruv isin ujьmdastьruvƣa mindet etilsin. ʙular qasьnan mal semirtetin orьndar acьlsьn. Ovьstardь vaqьtьnda çьjnav dajьndav çumьstarьnьŋ tьjanaqtь çosparlarьn çasavƣa tezinen kirisip çaʙdьqtav qorlarьn ʙet aldь çumsav men ɵzin ɵzi çaʙdьqtavcьlьq pen qattь kyresip, kəsip orьndarь qasьnda keŋes savdasьn ne qurьm kycejtyv kerek.

7. Kəsip orьndarьna azьq-tylik mal azьƣьçetistiruv tuvralь Ɵlkelik partьja kəmijtetiniŋ ʙir sьrьra qavlьlarьnьŋ orьndalmaƣanь eskerilip, Golyvdip Nurcan ulь ʙelijkop Çusьp ulь çoldastarƣa 15 kyn icinde ɵlkelik partьja kəmijtetiniŋ kəsip orьndarьn çaʙdьqtavdь ujьmdastьruv tuvralь cьƣarƣan ʙurьnƣь qavlьlarьn orьndav caralarьn ʙelgilep tapsьruvƣa mindet etilsin.

8. Kəsip orьndarьnьŋ partьja kəsipcilik caruvacьlьq ujьmdarьna çumьscьlar çьjnap aluv təçirijʙesin te zinen tekserip çumьscьlar aluv çumьsьn ʙeti men çiʙeryvdi çojuv caralarьn kycejtip çumьscьlardь qalqozdar cart çasasuv negizi men çьjnavƣa ɵndiriske çaŋa tartьlƣan çumьscьlar ycin qolajlь çaƣdajlar çasavƣa, olarƣa ɵndiris-teqnijke çeninde nusqav ʙeryv isin ujьmdastьruvƣa ɵndiriske çaŋa tartьlƣandarƣa çoldastьq pen çərdemdesyv isin kycejtyvge olardьŋ ɵndiris eŋʙeginiŋ tərsiʙine yjrenyvine çərdemdesyvge mindet etisin.

9. Kəsip orьndarьnьŋ partьja kəsipcilik ujьmdarьna Ɵlkelik partьja kəmijtetiniŋ 4-pilenyminiŋ qavlьlarьn orьndav çumьsьn tez kycejtip kɵpcilik arasьndaƣь çumьs iretindegi əkimcilik qoldanuvcьlьq pen kyresyvge ʙarlьq partьjalьq kəsipcilik çumьstьŋ salmaƣьm seqke agiregatqa ʙirigadige avdaruvƣa partьja kəsipcilik odaq ʙelseŋdilerin çumьsqa durьs ʙɵlyvge ər ʙirijgadige ɵziniŋ isi men ç u m ь s ь m en ɵndiris qaraçat çosparь ycin kyrestiŋ ylgisin kersetetin kəmvnes kəmsamol kəsipcilik odaq ʙelsendirinen çetekci ʙascь ʙeryvge, onьŋ negizi men satsьjaldь çarьs ekpindilik sapasьn arttьruvƣa usьnьs etilsin.

Negizgi kəsip orьndarьnda mьnadaj caralar çyrgizilsin:

a) Rijdirde

1. Kəmʙьjnat ʙ a s q a ruvcьsь Cuvrijgin çoldasqa kyrdeli qurьlьs çumьstarьnьŋ çosparьn qajta qarap kəzirgi eŋ çavaptь yvcaske ken seqь remontьnьŋ tolьq orьndaluvьn qamtasьz etyvge ʙul çumьstarƣa kerekti çumьscьlar, matьrajal qaraçat çetkizyvge usьnьs etilsin Caqtьlardьŋ ʙərinde de zaluvtopke çumьsьnьŋ artta qalƣandьƣь tez çojьlьp ʙul çumьstez kycejtilsin.

2. Girijgorijip caqtьsьnda tezinen 5,9 garijzonttardan pajda ɵndiryvge dajьndaluvƣa tez kirisip 11.garijzontqa dejingi dajьndьqtь tezdetsin; tɵmengi garijzonttardь tazalav çumьstarьna dajьndavƣa kesimdi syrekter ʙelgilenip 6, 7, 8-ganijzonttarda tezinen kendi qьsqa ʙьlok tərtiʙi men ojuvƣa kɵcyv kerek.

3. Sakolnij ruvdniginde ken dajьndьq çumьstarьnьŋ qarqьnьn kycejtyv ycinçumьscьlarmeqanijzzimder sanь kɵʙejtilsin.ʙul ken dajьndьq çumьstar ʙul ruvdnijkte ken cьƣaruvdь çuvьq man da ɵdevir arttьruvƣa tijs.

5. ʙajьtuv paʙirikteriniŋ çumьsьne qurьm tez t ɵ l ь qtьruv ycin otьadьŋ ruvdasьn tezinen pьlatsije çasap sьnap qarap çaqsь ʙolьp cьqsa otьaldь. pьlotatsije ycin tolьq pajdalanuv isin ujьmdastьruv kerek.

6. ʙurƣьlar çoqtьƣьnan çana ʙuvraʙozarьraʙ masteriskoj çumьsьnьŋ nacarlьƣь seʙpilken çumьstarь kidirip qalatьndьqtan kəmʙьjnat ʙasqarmasьna ken 'seqtarьna çetkilikti ʙurƣьlar çetistiryv ʙuvraʙorьraʙ masteriskojiniŋ çumьsьn ondav çeninde tezinen çedel caralar qoldanuvƣa mindet etilsin.

E) Zьjran ruvdnigin de

Zьjram ryvdniginiŋ ʙasqaruvcьsь ʙьrьjzgalьp çoldasqa ruvdniktegi ruvdanь cьƣaruv çumьsьn tezdetvvge ken cьƣaruvdь rydniktiŋ çoʙalanƣan kycine dejin çetkizip kycejtyvge ekinci çarьm çьlda ʙirinci çarьm çьldьŋ olqьlьƣьnьŋ çojluvьn qamtamasьz etyvge mindet qьlьnsьn Zьjran elektir ьstansasьna kəmir çetkizyv çumьsь kycejtilip ʙajьtuv paʙairiginiŋ kidirissiz çumьstevi qamtamasьz etisin qьsqьmьvsьmƣa çetkendej kəmir zapasь çasalsьn.

c) Qarsaqpajda

Ɵlkelik partьja kəmijteti ʙujraьnьŋ ʙьjьl 17-yjedəgi №110 qavlьsь nьƣьtьlьp Qarsaqpaj kəmʙьjnatьnьŋ ʙasqaruvcьsь Ьʙapop çoldasqa 20 aƣustan qьldьrmaj Ɵlkelik partьja kəmijtetine osь qavlьnьŋ orьndaluvь tyvralь ʙajamdama qat taʙьsiruvƣa mindet etilsin,

C) Qaraƣandьda.

1) Ɵlkelik partьja kəmijtetinin Qaraƣandьda kəmir cьƣaruvdь kycejtyv, çospardьŋ orьndaluvьn qamtamasьz etyv tuvralь ʙurьn cьƣarƣan qavlьlarьn nьƣajtьp, munь men qatar tirestiŋ ʙul qavlьlardь orьndavь ɵte caʙan ekenin ʙildirip Gorʙacep çoldasqa Ɵlkelik partьja kəmijtetiniŋ ʙurьn cьƣarƣan qavlьlarьn orьndavƣa çedel caralar qoldanuvƣa, ʙul qavlьlardьŋ qalaj orьndalьp çatqanь tuvralь Ɵlkelik partьja kəmijtetine vaqьtьnda məlimet ʙerip turuvƣa mindet etilsin.

2. Qaraƣandь tiresine caqtь qaruv çumьsьndaƣь olqьlьq kəmir cьƣaruvdь kycejtyvge tek ʙьjьlƣь purqьram emes, aldьŋƣь çьldar purqьramьn orьndavƣa ʙɵget ʙolatьnь eskerilip, Gorʙacep çoldasqa tezinen caqtь quruv çumьsьn kycejtyvge, onьŋ ycin ʙul çumьsqa çetkilikti mamandar ɵnerli çumьscьlar ʙeryvge mindet etilsin.

3. Tireske Qaraƣandьƣa çiʙeriletin məcijne-çaʙdьqtьŋ sapasьn, tygeldigin aldьn ala çeneltiletin çerden tekseryv isin ujьmdastьruvƣa mindet etilsin. Məcijne-çaʙdьqtь ornalastьruv qondьruv çumьsьn (montaç) tezdetip, ʙul çumьstьŋ (montaçdьŋ) sapasь çaƣьna ajrьqca keŋil ʙelyv kerek. Munьŋ ycin tezinen meqanijke seqьn keŋejtip, oƣan ɵnerli çumьscьlar ʙeryv kerek. turƣьn el çumьscьlarьnan çedel silesirler, meqanikter çana ʙasqa ɵnerli çumьscьlar dajьndav kerek.

4. Elektir ьstansasьnьŋ aldь kɵp uzamaj çyrgiziletini eskerilip Gorʙacep çoldasqa tezinen qosьmca ьstansalar orьndarьn ʙelgilevge, energijeniŋ vaqьtьnda alьnuvьn qamtamasьz etyvge mindet etilsin.

D) Emʙi nepitte.

1) Emʙi nepittegi olqьlьqtьŋ negizgi seʙeʙi-ʙurƣьlav kəntorь çumьsьnьŋ nacarlьƣь dep esep telip, Emʙi nepittiŋ ʙasqaruvcь Laʙirentijip çoldasqa ʙurƣьlav kəntorьnьŋ ʙascь qьzmetcileriniŋ mamandarьnьŋ sastaʙьn kycejtyvge, ol kantnrdьŋ çumьsьn caruvacьlьq esepke kɵciryvge çospardьŋ orьndaluvьna çeke adamdardь çavaptь qьluvƣa mindet etilsin.

2. Ьstanoktardьŋ kɵp vaqьt qarap turuvь, sьna ʙeryvi ʙuzьluvь seʙepti ʙurƣьlav çeninde ʙir ьstanokke ʙerilgen ajlьq çospardьŋ orьndaluvь normьdan kɵp artta qalьp otьrƣanьn eskerip Laʙirentijep çoldasqa ьstanokterdiŋ qarap turuvьn çojuvƣa caqьl caralar 'qoldanьp, tьranьspьrt ʙurƣь salьnьp çatqan orьdardьŋ muqtaçьn yzdiksiz ɵtep turƣandaj qьluvƣa mindet etilsin.

3. ʙurƣьlav kəntorьnan dajьndьq çumьstar alьnƣanda, munaj cьƣaratьn iskiʙaçijnalar alьnƣanda, teqnijke çeninde qattь qaralьp, zerttelip, tekserilip alьnatьn ʙolsьn; ʙul çumьstardьŋ syreginde orьndalmavьna, sapasьnьŋ nacar ʙoluvьna ajьptьlar ər ʙirette çavapqa tartьlsьn.

4. Iri ɵnerli kəsip kəmeseretiniŋ ɵkiline çospar kəmesijesi men ʙirge odaqtьq iri ɵnerli kəsip kəmeseretiniŋ aldьnda 3-toqsandaƣь ʙurƣьlav çumьstarьna arnalƣan qaraçattьŋ kemitilyvine qarsьlьq ʙildiryvge tapsьrьlsьn. ʙul qaraçattьŋ kemitilyvine qarsьlьq ʙildirgende qaraçattьŋ kemitilyvinen is çyzinde ʙurƣьlav çosparь, əsirese munaj izdev çosparь orьndalmaj, onьŋ ystine aldaƣь çьldardaƣь Emʙi nepit avdanьndaƣь munaj cьƣaruv purƣьramьna zьjanь tijyvi mymkin ekeni eskerilsin.

E) Çergillikti iri ɵnerli kəsipte.

1. Ɵlkelik partьja kəmijteti sekiretarьjatьnьŋ 32-çьl 19 yjeldegi çergilikti kəmirler tuvralь qavlьsь 32-çьl 19-yjeldegi çergilikti qurьlьs matьrьjaldarь ɵndirisi tuvralь qavlьsь nьƣьtьlsьn. Iri ɵnerli kəsip kəmeseretiniŋ ɵkiline ʙul qavlьlardьŋ orьndaluvьn ynemi ʙaqьlap otьrьp, aƣustьŋ ekinci çarьmьnda ʙul qavlьlardьŋ orьndaluvь tuvralь ɵlkelik partьja kemijtetine ʙajandama çasavƣa mindet etilsin.

2. Eŋʙek çana qorƣav keŋesiniŋ Lenger-Cimkent temir çol ʙutaƣьn ʙьjьl salьp ʙoluv tuvralь qavlьsьna ʙajlanьstь Tyriksiptiŋ dereskijsine, iri ɵnerli kəsip kəmeseretiniŋ tьranьspьrt ɵkiline ʙul çoldь saluv çumьstarьna tezinen kirisyvge mindet etilsin. Qalьq kəmeserleri keŋesiniŋ qurьlьs kəmijtetine ʙul çoldь saluvdь ajrьqca ʙaqьlap otьruvƣa tapsьrьlsьn.

Ə) Çaŋadan çyrgiziletin Kəsip orьndarь çeninde.

ʙьjьl çyrgizyvge ujƣarьlƣan kəsip orьndarь Aqtɵʙe qьmьja kəmʙьjnatь, Qazpolijmetaldь, Semejdiŋ ortalьq elektir ьstansalar syreginde çyrgizyvdi qandaj da ʙolsa ɵc ʙir kidirtyvge ʙolmajdь dep eseptep, iri ɵnerli kəsip kəmeseretiniŋ ɵkiline sentəʙirge ʙul qurьlьs orьndarь ʙascьlarьnьŋ ʙajandamalarьn dajьndavƣa, ʙul vaqьtqa, kəsip orьndarьnьŋ kesimdi vaqьtьnda çyrgizilyvin qamtamasьz etkendej caralar ʙelgilevge usьnьs etilsin.

G) Çeŋil ɵnerli kəsipte.

1) ʙьlƣarь-ajaq kijmi kəsiʙinde çeŋil ɵnerli kəsip kemeseretiniŋ alqasьnьŋ mycesi Qazaqьstan ʙьlƣarь mekemesiniŋ ʙasqaruvcьsь Nekijporьr çoldasqa Semej zavatьnda:

3) dajьn ɵnimdi cьƣaruvdь tezdetip, teriniŋ ʙyjim ʙolьp cьƣuvьn 40 kynnen 34 kynge tysirip qьsqartuvƣa,

в) olqьlьƣtь asьra toltьruv çosparьna yjlestirip, zavьtqa maj, ʙojav çetkizyvdi qamtamasьz etyvge mindet etilsin.

Petiropavьl zavьtьnda kəsip orьnda mamandardь ʙɵlgende alƣacaƣь ɵŋdevdiŋ teqnijkesine tolьq çetilyv qamtamasьz etilgendej ʙolьp ʙɵlinsin, zavьt remontь tezdetilip, remont 1-sentəʙirge ajaqtalsьn, onьŋ arqasьnda, yjdiŋ, çaʙdьqtьŋ çeke ʙɵlekterin remonttavƣa ʙola zavьt vaqьt-vaqьt toqtap turmajtьn qьlьnsьn;

c) usaq teri çeninde: Petiropavьldaƣь qьrom zavьtьnda ɵndiristi kycejtyvge kerekti matьrьjaldar ʙar ekeni eskerilip, ajaq kijiminiŋ keregine tolьq çetkendej qьrom, kaçol istelip cьƣarьluvь qamtamasьz etilsin.

2. Ajaq kijimi paʙiriginde: ɵndiris çumьstarьn meqanijkelendiruvdi ajaqtav, çumьscьlardь, mamandardь çaŋa meqanijzimge çetilyvge dajьndav çumьstarь tezdetilsin. Ajaq kijimderiniŋ ekinci qatardaƣь maŋьzь kemirek tyrlerin ʙiriniŋ artьnan ʙirin azajtьp, onьŋ esesine paʙirik ɵniminiŋ negizgi tyrlerin (qьrometik, ʙətenke) ɵndiriste turaqtandьruv isi ajaqtalsьn.

Ajaq kijimi paʙirigi ɵniminiŋ ɵz ʙaƣasь çeninde çeŋil ɵnerli kəsip kəmeseretine ɵndiristiŋ cьƣьnьn tekserip, qьrom ʙətenke çeninde ol cьƣьndь ʙykil odaqtьq kɵlkyvlətsijeniŋ ortaca mɵlcerine çetkizyvge usьnьs etilsin.

3, Toqьma kəsiʙinde; Çeŋil ɵnerli kəsip kəmeseretine Almatь paʙirigin qurьlьs çeninde de solsьjaqtь məcijne çaʙdьq çenindeke çaŋƣьrtuvdьŋ ne seʙepti kecikkenin anьqtavƣa tapsьrьlsьn.

Derektir-ʙejsevs ulьna:

1) Paʙirik alƣan qosьmca ərmek ьstanokteriniŋ çyrgizilyvi tezdetyvge.

2) 350,000 metir dajьn ʙujьm ʙery çosparьn orьndav ycin qosьmca cijki qor (eskiqusqь qьjqьm cyperek) dajьndaluvьn qamtamasьz etyvge mindet qьlьnsьn

4. Metal kəsiʙinde; Çeŋil ɵnerli kəsip kəmeseri-Qangerejulь çoldasqa zavьttardьŋ derektirlerine kəsip orьndarьna cijki ʙujьm otьn çetistiryvdi qamtamasьz etyv caralarьn istevge mindet etilsin. Kəsip orьndarьna çaqьn avdandarda eski usqь temirdi çьjnavdь kycejtyvge mindet etilsin. Kəsip orьndarьndaƣь açьratьlmaƣan mylikterdi orьndav, ɵtkizyv çumьstarьkycejtilsin. Eski-qusqьdan kɵpcilik qoldь ʙyjimder istev ɵndirisi ujьmdastьrьlsьn, munьŋ ycin kəsip orьndarьnda ədejiarnavlь seqter, ʙirigadiler qurьlsьn, məcijne-çaʙdьqtьŋ qarap turuvь çojьlsьn.

5. Palijgirap kəsiʙinde: pəlijgirap kəsiʙindegi olqьlьq aldь men pəlijgiraptires açьratьlƣannan kejin ujьmdastьruv caruvacьlьq çeninde ʙaspaqa n a ƣ a ʙascьlьqtьŋ nacarlaƣanьnan ʙьtьraƣanьnan ʙolƣanьn eskerip çeŋil ɵnerli kəsip kəmeseretine ɵziniŋ pəlijgirap çumьstarьn ʙasqaratьn sektirine tezinca çetkilikti qьzmetciler alьp, ʙul sektirin pəlijgirapkəsiʙine tolьqʙascьlьq etkendej, oƣan cijki ʙujьm matьrьjal çetkizyvdi qamtamasьz etkendej qьluvƣa usьnьs çasalsьn.

Çeŋil ɵnerli kəsip kəmeseretti çiʙergen ʙirigadiler, çeke qьzmetciler olqьlьq tolьq çojьlƣanca sol kəsip ornьnda qaldьrьlьp, olarƣa kəsip orьndarьna teqnijke çeninen çərdem kɵrsetyv men qatar, ʙirlestik carttaƣь ɵki çaqtьŋ ystine alƣan mindetteri, caruvacьlьq esep, ijesizdik pen kyres çer-çerde qalaj orьndalьp çatqanьn tekseryvge ɵndiris çumьstarьn teqnijke çeninen çosparlavdь kycejtip, teqnijkelik çospardь kəsip ornьndaƣь ər çumьscьƣa çetkizyvge mindet etilsin

1) Ɵlkelik partьja kəmijtetiniŋ ujьmdastьruv ʙɵlimine iri ɵnerli kəsip kəmeseretiniŋ ɵkili men, Çeŋil ɵnerli kəsip kəmeseretimen ʙirge kəsip orьndarьnьŋ ʙirinci çarьm çьldaƣь çumьsьnьŋ qorьtьndьsь çana 1932-çьldьŋ ekinci çarьmьndaƣь mindetter tuvralь, iri, çeŋil ɵnerli kəsip orьndarьna derʙes-derʙes çiʙeriletin qattьŋ telgiramnьŋ çoʙasьn çasap ʙetyvge tapsьrьlsьn.

2) Ɵlkelik partьja kəmijteti ʙarlьq partьja caruvacьlьq, kəsipcilik ujьmdardь, Qazaƣьstannьŋ ʙykil çumьscь taʙьn. ʙarlьq eŋʙekcilerin ɵlkelik partьja kəmijtetiniŋ qavlьlarьn, ər seq, ʙirigadiniŋ çumьs carttarьn is çyzinde orьndav negizi men satsьjaldь çarьs, ekpindilikti onan sajьn kycejtyvge, ʙul kycti quraldь 1932-çьldьŋ-ʙes çьldьqtьŋ tɵrtinci soŋƣь çьlьnьŋ çosparьn orьndav çolьna çumsap onьŋ arqasьnda Qazaƣьstandaƣь satsьjaldь qurьlьstь ekinci ʙes çьldьqta onan sajьn kycejtyv ycin aldьn ala çaƣdaj çasavƣa caqьradь.

Eŋʙek ɵnimdiligin arttьruv ycin ajanʙaj kyresip, ijesidikti teŋgermeni çoja otьrьp, Ьstalin çoldastьŋ 6- cartьn orьndavdьŋ dəl çosparь men quraldanьp, ər ʙir kəsip orьn, ər caqtь çaŋa qurьlьs orьnьnьŋ çumьscьlar kɵlektiʙi ɵndiris mymkindikterin ne qurlьm ynemdev, çaqsь pajdalanuv kycti tolьq pajdalanuv, is çyzinde tolьq ʙascьlьq etyv negizi ʙojьnca kəzirgi ʙar zat, qural, qaraçat pen puraƣьramdь tolьq orьndap, elimizge ɵnimdi ne qurlьm kɵp ʙeryvge, ne qurlьm çaqsь ɵnim ʙeryvg etijn.

Ɵlkelik partьja kəmijtetiniŋ qatcьsь: Galacekin.

Manaj ulьnьŋ „Leninijzim əlppesi" tuvralь.

(Ɵlkelik partьja kəmijtetiniŋ qavlьsь)

Ɵlkelik partьja kəmijteti mьnanь atap ɵtedi; Manaj ulьnьŋ „Leninijzim əlppesi" degen kitaʙьnda ʙir qьdьruv negizdi iri qatalar ʙar. Olar mənisine kelgende Markis Lenin teorьjasьnьŋ ɵŋin ajnaldьrьp, ʙurmalap çiʙergen. Çazuvcь Tьrotьskijzimdi kemyvnezimniŋ ʙir pьraksijesi dep kɵrsetken; Ьstalьn „Tьrotskijzim təŋkeriske çav ʙurçuvazьjanьŋ aldьŋƣь qatardaƣь çasaqь" degen dərecesin myldem elmegen. Manaj ulьnьŋ „ortaca ʙarlьq çan- tanь men ʙaj qulaqtьq, yjtkeni onьŋ armanь ʙajuv „degen" „teorьjasь" Leninijzimniŋ qara caruva məselesindegi negizin minep, teksergendik ʙoladь Keŋes eliniŋ çappaj qalqozdanuv çəne ʙaj-qulaqtь tap iretinde çojuv arqasьnda tapqan satsьjaldь qurьlьstьŋ çer çyzindik tarьqьj maŋьzь ʙar taʙьsьn ʙeker degendik ʙoladь: çazuvcь Neptiŋ (ekanomekedegi çaŋa sajasattьŋ) mənisin „piroletarьjat dektatuvrasьnьŋ ortacaƣa ʙergen çeŋildigi" dep teris uƣьndьrƣan ʙalceʙijzimniŋ çer çyzindik enternatsanaldьq mənisin asa ʙyrkep çiʙergen.

Osьlardь eskere kele ɵlkelik parttьja kəmijteti mьnadaj qavlь cьƣaradь.

1. Manaj ulьnьŋ „Leninijzim əlppesi" satьluvdan alьnsьn. Ol kitap ʙojьnca saʙaq ʙeryvgede toqtav salьnsьn.

2. Leninijzim çenindegi tьnnan çazьlƣan eŋʙekterdi ɵlkelik partьja kəmijteti men ьrzalastьrьp almaj cьƣartpav ʙastьrtpav mindeti ɵlkelik partьja kəmijtetiniŋ mədenijet nasьjqat ʙɵlimine tapsьrьlsьn.

3. Leninijzim men keŋes caruvacьlьƣьnьŋ teorijesь çajьndaƣь oquv qurals iretinde ortalьq partьja kəmijtetiniŋ Leningirat pen Məskevdegi ʙirijgədisi cьƣarƣan oquv kitaptarьn qazaqca ʙastьrьp cьƣaruv qaçet, dep eseptelsin.

4. Ɵzderine tapsьrьlƣan iri maŋьzdь partьja çumьsьna çaqsьlap keŋil qoja qaramaƣanь ycin manaj ulьnьŋ "Leninijzim əlippesin" ʙasqarƣan mədenijet nasьjqat ʙɵlimi ʙirijgədisine Qaʙьl ulь, Arьstan ulь, çəne Lepes ulь çoldastarƣa s ɵ g i s çarьjalansьn.

01- çьl tuvƣan çastardь qьzьl ərmijaƣa caqьruv isi ojdaƣьdaj ɵtsin

Çer çyziniŋ kəzirgi çaƣdajь otan qorƣav isin çoƣarƣь satьƣa kɵterip - taptьq qьraƣьlьqtь mejilince kɵteryvdi kerek qьladь. Olaj ʙolsa, partьja, keŋes, kəsipciler, kəmsamol çəne ʙasqa çurtcьlьq ujьmьnьŋ aldьndaƣь ʙastь mindettiŋ ʙiri 10 çьlь tuvƣan çastardь əskerge caqьruv mavsьmьn ɵtkizyv men qaʙat əskerlik çumьstarьn erekce kɵterip keŋil ʙɵlinyv kerek. ʙul çɵnde ɵlkelik partьja kəmijtetiniŋ 24-yjildegi qavlьsь men cьƣьs oʙьlьstьq partьja kəmijtetiniŋ 22-yjildegi qavlьlarьn sɵzs'z çyzege asьruv kerek. Ol ycin partьjanьŋ sara ʙascьlьƣьna syjene otьrьp kɵrsetilgen mindetterdi tolьq orьndavda, qazirgi çyrip otьrƣan sajasь caruvacьlьq navqandar men tolьq ʙajlanьstьruv qaçet. Iske ʙalceʙekce kirisip, uƣьnьs-kɵpcilik çumьsьn mejilince kycejtyv kerek. əskerij çastarьmьzdьŋ kyci kɵmegin pajdalana otьrьp astьq çьjnav, mal azьƣь, qarçь ɵndiris çosparьn orьndap cьƣatьn ʙoluvьmьz kerek. Əsirese kəmsamol ujьmь ʙul çumьsqa çumьla kirisip partьjanьŋ tapsьrьp otьrƣan mindetin orьndavƣa əskerij çastardь ujьmdastьrьp-keŋ tysinis çyrgizetin ʙolsьn.

Taʙь çattardь ʙaj-qulaqtardьŋ ʙalalarьn əsker qatarьna çiʙermev çaƣьn mьqtap qolƣa alьp, ər ʙir əskerij çastarьmьz ɵz arasьna qьraƣьlьq istesin. ʙuralьt əskerge caqьrьluv aldьnda ickilikke ajnaluv sьjaqtь mizder men mьqtap kyres acьlsьn.

Oquv aƣartuv orьndarь çarьjanьp otьrƣan urandь, cьƣarьlьp otьrƣan qavlьnь orьndavda çumьstarьn əkpindi çolƣa savattьsьzdьq çojuv isin mejilince kycejtsin. Əskerge caqьrьlatьndardь savattandьruv çaƣьn qamsьz etsin, ʙizge savattь, tərtipti əsker kɵrektiginisçyzindeorьndavkerek.

ʙaqьlav kəmijsijeleri əskerdegi çastardь çərdemdev tuvralь tekseryv isterin tez ajaqtap ʙul çondegi ʙolьp otьrƣan ʙьlьqtarƣa mьqtap soqqь ʙersin.

Savda çaʙdьq orьndarь, qatьnas mekemeleri caqьrьlatьn çastarda tamaq, kijim çaƣdajlarь men qamsьz etyvdegi ɵlkelik oʙьlьstьq p a r t ь j a kəmijtetiniŋ qavlьsьn ʙulçьtʙaj orьndajtьn ʙolsьn.

Ol ycin qazirgi cьƣьs oʙьlьsьmьzda çyrip otьrƣan ʙaqьlav isteri kycejtilip ʙul məsele kynʙurьn çosparlь tyvde qamsьz etilsin.

Ɵndiriste, avdanda, qalada, ʙolsьn tɵmengi kəzetterimiz, tilciler ʙɵlimi-ekpindi tilcilerimiz. 10-çьlь tuvƣan çastardь əskerge caqьruv navqanьnьŋ maŋьzьn ʙykil çurtcьlьq ortasьna çetkizsin partьjanьŋ ʙergen ʙaƣasьn is çyzinde aqtap, ygitci-ujьmdastьruvcь ɵkendigin kɵrsetsin.

Qazirgi çyrip otьrƣan navqandar men ʙajlanьstьra otьrьp əsker mindetin tolьq orьndaq cьƣuvƣa ʙascьlьq etsin.

Əskerdiŋ caqьrьluv mavsьmьnьŋ əzirligine at ysti qarap, partьja qavlьsьn orьndavda oŋʙaj otьrƣan tɵrecildik pen mьqtap kyressin. Olardьŋ qьlmьsьn çurtcьlьq aldьna tartьp, ylgili caralar qoldansьn.

ʙykil cьƣьs Qazaƣьstan oʙьlьsьndaƣь pьroletarьjat-qalqozcь çeke eŋʙekci çastarьmьz ʙ u l mavsьmƣa satsьjaldь ç a r ь s t ь kycejtip dajьndьqtь qamsьzetsin.

Syjtip 10-çьl tuvƣan çastardь qьzьl ərmijege caqьruv navqanь ojdaƣьdaj ɵtkizip, ʙul çendegi partьja qavlьsьn tolьq orьndajьq.

Teneke ulь t.

A. redaktьr TURDALь ulь.
Вр. Редактор ТУРДАЛИЕВ.

„Satsьjaldь Cьƣьs" kəzetiniŋ ʙasqarmasьna orьsca qazaqca çazq qat ʙiletin avdaruvcь kerek. Eŋʙek aqь kelisimi ʙojьnca.

Сьƣьs ki jno tьjatьrьnda	
„ƟKTƏBIR" 15 əgyste	ʙaqьttь ʙaldaq 6 в. kylki
„ZƏRƏ" kijno-tijatьrьnda 15 əgys	Aqьrƣь kernis 6 ʙɵlimdi kɵr. dьrama
„ÇUMЬSCЬLAR" kijnosь 15 əgys	Çasьrьn 6. в. dьramь
PURELETKIJNO	Ylken remont ʙolƣandьqtan kijno çaʙьq

QALA-ʙAQCASЬNЬŊ
Kijnosьnda.
10-11-12 əgyste
Ojanƣan əjel
6 в. dьrama
Sьjanьs kecki saƣat 7½—II-9½ da ʙastaladь.
Asaʙьjaqьmnьŋ oʙьlьstьq keŋesi.

Kiraj pijin kənʙьjnat.
Teqnijkəminiŋ negizgi kyrisine oquvcьlar aladь. oquv 3 çьl. ɵtinic 15-əgyske dejin qaʙьl etiledi.
Çavьropalьqtardan 7 çьldьq mektep ʙitirgender, qazaq pen usaq ulttardan ycin 6 çьldьq mektep ʙitirgender alьnadь: Çastarь 16 kem, 30 dan aspaƣan ʙoluv kerek.
Muqtaç oquvcьlarƣa 50 som mɵlcerinde istependije ʙeriledi. Teqnijkəmniŋ icinde tamaq ʙeretin yji ʙar. çatьn yji oquvcьlardьŋ ʙərinede ʙeriledi. oquvcьlardьŋ yj icine çatьn yj ʙerilmejdi.
aqca teqnijkəmine tysəm devciler: 1) ɵtinic, 2) rastaƣan ənketin 3) avqattegi çenindegi rastamasьn 4)-ʙilimi çenindegi kyvəlandirgen qaƣazьn 5)den savlьƣь çəne cecek ekttrgen tuvralь ьsrьtapkesin 6) tuvƣan çьlь tnvralь senim qaƣazьn, 7) çiʙeryvci ujьmnьŋ (ʙar ʙolsa ʙergen minezdeme qaƣazьn 8) tysken sygiretin tapsьruvlarь kerek.
Çazƣan ɵtinici men dɵkymenitterin semej qalasь kəliʙan kecesi 40-yjdegi kiraj pijin kənʙьjnatqa çiʙeryvleri kerek.
oquv 32-çьldьŋ ʙirinci sentəʙir ajьnda ʙastaladь. dereksьja. № 1266--

Semejdiŋ ortalьq çumьscь kəperetiʙine
aƣa ʙuqaltьr çəj ʙuqaltьr məcijne ʙasuvcь zaveteqnik çəne agiranom kerek aqь kelisyv ʙoьnca ədiris: uvrijisrej kecesi 56-yj № 290-3

Oʙьlьstьq çospar kəmijsijasinde.
mьnadaj orьndav ʙar: Məskevdegi çospar ynestetine ʙir orьn, nova siʙirdegi çospar ynestetine ʙir orьn, çəne munьŋ çumьscь pəkyltetine ʙir orьn ʙar.
Tysyv cartь çeninde oʙьlьstьq çospar kəmijsijesindegi kədir ʙɵliminen ʙilyvge ʙoladь. ədiris: istep kecesi 3-yj çergilikti orьndarda avdandьq çospar kəmijsijesinen ʙilyv kerek.
Kədir ʙɵlimi. № 255—2

Kəznecej kecesi
100-nəmirli ydegi Giraçdaʙьstьrojƣa ressorlь arʙajkerek- № 272 2

Семгостипография № 3.
Упол Крайлито № 21.